

Różnica pomiędzy pojęciem normy prawnej a pojęciem „przepisu prawa”

W przestrzeni życia, funkcjonowania przez każdego z nas, nawet gdy tego nie jesteśmy świadomi, otaczają nas normy prawne.

Czy to idziemy chodnikiem, czy jedziemy na rowerze ścieżką rowerową, czy też przemieszczamy się komunikacją miejską, a nawet gdy robimy zakupy. W każdej z tych sytuacji mamy do czynienia z różnymi normami prawnymi.

W poruszaniu się po miejskiej dżungli normy te regulują przykładowo, kiedy i gdzie możemy przejść przez ulicę, co możemy a czego nie możemy kupić w danym sklepie (pewne produkty dostępne są tylko dla pełnoletnich osób). Normy te są nam znane, wynikają z przepisów prawa, ale zazwyczaj nie są wprost wyrażone jednym zapisem jakiegoś aktu prawnego.

Najczęściej normy prawne są wyinterpretowywane z wielu przepisów prawa (np. kilku zapisów ustawy). Dla właściwego stosowania przepisów prawa i zrozumienia norm prawnych, tego jak powstają i z czego wynikają, konieczne jest zrozumienie różnic pomiędzy przepisem prawa, a normą prawną.

Zatem - przepis prawa jest niczym innym jak jednostką redakcyjną, fragmentem tekstu prawnego, np. tekstu ustawy. Może być ujęty w kilku słowach, kilku zdaniach. Najczęściej spotyka się agregowanie przepisów zawartych w ustawach w formach artykułów (skrót: art.), ustępów (skrót: ust.), liter (skrót: lit.), a rzadziej tiretów (-).

W ustawach nazywanych Kodeksami, stosuje się w miejsce ustępów paragrafy, oznaczone graficznie jako: „§”.

Podsumowując - ustawa (która nie jest Kodeksem) dzieli się na artykuły (art.), które zaś mogą dzielić się na ustępy (ust.), te zaś mogą dzielić się na litery

(lit.) lub tire (_). Podobne zasady stosuje się do rozporządzeń, które są wydawane na podstawie delegacji ustawowych (o czym w dalszej części niniejszej pracy).

Natomiast ustawy o „randze” Kodeksów (np. Kodeks Cywilny, Kodeks postępowania Cywilnego, Kodeks Karny), dzielą się na paragrafy (§), te zaś nie podlegają dalszemu rozczłonkowaniu na inne jednostki redakcyjne. Powyższe wynika z Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej".

Norma prawna, jest natomiast nakazem lub zakazem danego postępowania (działania lub zaniechania, tj. zachowania), która jest skierowana do adresata tejże normy. Norma prawna jest odtwarzana, wyinterpretowana z jednego lub (częściej) z kilku przepisów prawa. Norma prawna nakazuje więc określonej osobie, w danych okolicznościach, zachować się w konkretny sposób. To zachowanie może polegać na działaniu lub zaniechaniu. Norma prawna może więc np. nakazywać czynienie czegoś (np. zapłatę podatku, zapłatę odszkodowania, nakaz świadczeń alimentacyjnych). Norma prawna może też czegoś zakazywać (np. zakaz parkowania w danym, oznaczonym miejscu, zakaz zabijania, zakaz dokonywania kradzieży).

Tym samym w systemie prawnym przepisy i normy prawne współegzystują ze sobą, przy czym przepisy są zapisane w ramach ww. jednostek redakcyjnych w aktach prawnych, a normy prawne nie są spisane wprost, lecz podlegają odtworzeniu, wyinterpretowaniu z tychże przepisów. Powyższe jest właśnie różnicą pomiędzy przepisem prawa, a normą prawną.

Osoby, które borykają się z problemami prawnymi mogą skorzystać z darmowej porady prawnej w punktach nieodpłatnych porad prawnych i obywatelskich w Zielonej Górze - adres: budynek Urzędu Miasta przy ul. Dąbrowskiego 41.

Obowiązują zapisy na porady pod nr tel.: 68 456 48 34.

Artykuł powstał w ramach realizowanego przez Stowarzyszenie CIVIS SUM zadania publicznego pt.: „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i dwóch punktów nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej na terenie miasta Zielona Góra w 2024 r.” finansowanego ze środków przekazanych przez Miasto Zielona Góra. Artykuł jest wkładem własnym osobowym do ww. zadania.